HØJESTERETS KENDELSE
afsagt torsdag den 24. april 2025

Sag 87/2024

Anklagemyndigheden
mod
T
(advokat Michael Harms, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Glostrup den 15. februar 2024 (C7-488/2024) og af Østre Landsrets 17. afdeling den 17. maj 2024 (S-505-24).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Lars Apostoli og Julie Arnth Jørgensen.

Påstande

T har nedlagt påstand om stadfæstelse af byrettens kendelse, således at bestemmelsen om udvisning af ham for bestandig ophæves.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af landsrettens kendelse, således at bestemmelsen om udvisning opretholdes.

Supplerende sagsfremstilling

Til brug for Højesterets behandling af sagen har anklagemyndigheden indhentet en udtalelse fra Psykiatrisk Center Sct. Hans. Af udtalelse af 10. januar 2025 fremgår bl.a.:

> ”Siden sidste udtalelse i 2022 var patientens tilstand stabil, han er velmedicineret med sin medicin og samarbejder med behandlingen.
> Sygdomsforståelse er insufficient og patienten har over længere tid ønsket reduktion i dosis af antipsykotika, men accepterer nu modstræbende at dosis fastholdes.

Pt. har dårlige kognitive evner, er kognitivt reduceret efter kronisk psykisk sygdom.

Evt. beskæftigelse på afdelingen
Patienten har ingen beskæftigelse på afdelingen siden 2022. Tidligere arbejdede han i gartneri (beskyttet job).

Evt. udadreagerende adfærd og lignende hændelser siden seneste udtalelse
Patienten er overflyttet fra lukket retspsykiatrisk afsnit til et åbent retspsykiatrisk afsnit i november 2023.
Under aktuelle indlæggelse på PC Sct. Hans har der været få registreringer af aggression i form af verbal aggression alle af lav alvorsgrad.
Der har været tilfælde af seksualiserende adfærd, hvor patienten har insinueret interesse for seksuel kontakt med kvindeligt personale ved at tilbyde og ønske oralsex og han har ved en anden episode rørt ved kvindeligt personales arm og ben på en upassende måde, men han har dog accepteret en tydelig afvisning. Der er historik med at patienten gør tilnærmelser til kvindeligt personale bl.a. ved gerne at ville kramme dem. Adfærden formodes at kunne tilskrives patientens mentale og sociale umodenhed snarere end egentlige hensigter om at være seksuelt grænseoverskridende, og indikerer at han har et uopfyldt kontaktbehov.

Suicidal risiko
Der har ikke været registreret suicidal risiko under nuværende indlæggelse samt, det kan ikke læses i journalen, at patienten har været i suicidal risiko under flere indlæggelser gennem de sidste mange år. I Sundhedsplatformen er den tidligst registreret indlæggelse tilbage til 2007.
…

Oversigt over den medicin han aktuelt indtager
…

Der er behov for fortsat medicinsk behandling.
Patienten lider af paranoid skizofreni (DF200) og skal tage antipsykotika resten af sit liv.

I hvilket omfang han selv administrerer/tager medicinen
Patient samarbejder godt med medicinen og tager den uden problemer.
Patient er indlagt og administrerer ikke selv sin medicin.

Karakteren af og behovet for fortsat behandling
Patienten vil også have brug for hjælp til at administrere sin medicin efter udskrivelse grundet nedsatte kognitive evner efter kronisk psykisk sygdom.
Patient kan fortsætte med sin medicin efter udskrivelse.
Det anbefales ikke, at pt. går ned i dosis af antipsykotika. Dette blev forsøgt i 2021 med dårlig effekt og stærk forværring af psykisk tilstand.

Misbrug
Patienten har haft et misbrug af hash og alkohol, samt tilbagefald, som forværrer den psykiske tilstand og bevirker øget aggression, samt øget risiko for vold.
Patienten er nu misbrugsafholdende gennem flere år.

Vurdering af konsekvenserne af, hvis behandlingsforløbet afbrydes, herunder om der er risiko for recidiv til personfarlig kriminalitet og/eller suicidalrisiko (og graden af en sådan evt. risiko)

HCR 20 voldsrisikovurdering er lavet 3/7/24 CTS:" Konklusion:
Patienten vurderes aktuelt i LAV risiko for vold, under aktuelle strukturerede rammer og i aktuelle medicinske behandling. Hvis patienten ophører med sin medicinske behandling, eller behandles med for lav medicindosis, vurderes risikoen for fysisk vold, særligt mod personale, at øges til MODERAT-HØJ. Ved samtidigt misbrug skønnes risikoen for vold hurtigt at kunne øges betydeligt til HØJ."

Suicidalrisiko ved medicinsvigt er lav.

Konklusion:
Der er intet herfra i patientens tilstand (psykisk eller somatisk) som forhindrer at patienten udskrives til ambulant behandling.

Patienten vil have brug for hjælp til at administrere sin medicin efter udskrivelse grundet nedsatte kognitive evner efter kronisk psykisk sygdom.
Det anbefales ikke at patienten går ned i dosis af sin antipsykotika.

Hvis patienten ophører med sin medicinske behandling, eller behandles med for lav medicindosis, vurderes risikoen for fysisk vold, særligt mod personale, at øges til MODERAT-HØJ. Ved samtidigt misbrug skønnes risikoen for vold hurtigt at kunne øges betydeligt til HØJ. Suicidalrisiko ved medicinsvigt er lav."

Retsgrundlag

Udlændingelovens § 50 a, stk. 1, er sålydende:

"Er udvisning sket ved dom, hvorved en udlænding efter reglerne i straffelovens §§ 68-70 er dømt til forvaring eller anbringelse, træffer retten i forbindelse med en afgørelse efter straffelovens § 72 om ændring af foranstaltningen, der indebærer udskrivning fra hospital eller forvaring, samtidig bestemmelse om ophævelse af udvisningen, hvis udlændingens helbredsmæssige tilstand afgørende taler imod, at udsendelse finder sted. Retten tager i forbindelse hermed stilling til, om der er indtrådt væsentlige ændringer i udlændingens forhold, jf. § 26, og om ændringerne er så væsentlige, at udvisningen skal ophæves eller varigheden af det meddelte indrejseforbud skal forkortes, jf. § 32, stk. 10."

Bestemmelsen fik sin nuværende affattelse ved lov nr. 919 af 21. juni 2022. Af lovforslaget fremgår bl.a. (Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 189, s. 23-27):

"*2.6. Prøvelse af en udvisning ved afgørelse om ændring af foranstaltningsdom*

2.6.1. Gældende ret

2.6.1.1 Udlændingelovens § 50 a om obligatorisk prøvelse af en udvisning ved ændring af en foranstaltningsdom

Det følger af udlændingelovens § 50 a, stk. 1, at hvis udvisning er sket ved dom, hvorved en udlænding efter reglerne i straffelovens §§ 68-70 er dømt til forvaring eller anbringelse, træffer retten i forbindelse med en afgørelse efter straffelovens § 72 om ændring af foranstaltningen, der indebærer udskrivning fra hospital eller forvaring, samtidig bestemmelse om ophævelse af udvisningen, hvis udlændingens helbredsmæssige tilstand afgørende taler imod, at udsendelse finder sted.

Udlændingelovens § 50 a, stk. 1, indebærer en obligatorisk retslig prøvelse af, om udvisning af en udlænding, der er dømt til forvaring eller anbringelse (foranstaltningsdom) efter straffelovens §§ 68-70, skal ophæves, fordi udlændingens helbredsmæssige tilstand taler imod, at udlændingen udsendes.

En foranstaltningsændring, der indebærer udskrivning fra hospital eller forvaring, kræver en godkendelse fra retten i medfør af straffelovens § 72. Det er i forbindelse med denne prøvelse, at retten samtidig tager stilling til, om udlændingens helbredsmæssige forhold medfører, at udvisningen skal ophæves. Det er anklagemyndigheden, der drager omsorg for, at den obligatoriske retslige prøvelse finder sted, jf. Folketingstidende 1997-1998, 2. samling, tillæg A, side 1586.

Hvis retten bestemmer, at der skal ske en foranstaltningsændring, der indebærer udskrivning eller mulighed for udskrivning, skal retten således samtidig beslutte, om udvisningen skal ophæves. Retten skal ophæve udvisningen, hvis udlændingens helbredsmæssige forhold taler imod, at udsendelse finder sted, jf. Folketingstidende 1997-1998, 2. samling, tillæg A, side 1586-1587.

I vurderingen indgår, om udlændingen ud fra en lægefaglig vurdering kan befrygtes at ville begå personfarlig kriminalitet. Derudover indgår karakteren og grovheden af den kriminalitet, der begrundede udvisningen, og det tidsmæssige forløb siden udvisningen.

Retten skal af egen drift påse, om udsendelse af en udlænding med et fortsat behandlingsbehov vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), jf. Folketingstidende 1997-1998, 2. samling, tillæg A, side 1586-1587. I bemærkningerne til udlændingelovens § 50 a er dette ikke nærmere afgrænset, men af bemærkningerne til den lov, hvor bestemmelsen blev indsat fremgår det, at Udvisningsudvalgets betænkning nr. 1326 af 24. marts 1997 (udvisningsbetænkningen) udgør grundlaget for de foreslåede bestemmelser om ændring af reglerne om udvisning, jf. Folketingstidende 1997-1998, 2. samling, tillæg A, side 1564.

Af udvisningsbetænkningen fremgår bl.a., at domstolene ved en afgørelse efter udlændingelovens § 50 a skal påse, om gennemførelse af en udvisning er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder særligt om udsendelse af en udvist udlændig, der fortsat må antages at have et behov for psykiatrisk behandling, vil kunne være i strid med EMRK artikel 3. Det fremgår endvidere, at der i forbindelse med prøvelsen vil kunne lægges vægt på, om der foreligger hensyn i udlændingelovens § 26, som taler for, at udvisningen ophæves, jf. udvisningsbetænkningen, side 854-855.

Til brug for vurderingen skal der i praksis tilvejebringes lægefaglige erklæringer om den pågældendes helbredsmæssige tilstand, herunder om behandlingsforløbet og om karakteren af og behovet for fortsat behandling, konsekvenserne af, at behandlingsforløbet afbrydes og om mulighederne for i hjemlandet at kunne opnå (fortsat) behandling, jf. betænkning nr. 1326 af 24. marts 1997, side 783 og 854.

Prøvelsen efter udlændingelovens § 50 a omfatter efter sin ordlyd alene afgørelser om ændring af foranstaltningen. Hvis retten beslutter, at foranstaltningen helt skal ophæves, jf. straffelovens § 72, vil udvisningen kunne effektueres. En udlænding vil dog fortsat kunne anmode om prøvelse af spørgsmålet om ophævelse af udvisningen efter udlændingelovens § 50. Adgangen til at begære spørgsmålet om udvisningens ophævelse indbragt efter udlændingelovens § 50 vil således kunne anvendes sideløbende med prøvelsen efter § 50 a, jf. Folketingstidende 1997-1998, 2. samling, tillæg A, side 1586-1587. Der henvises til afsnit 2.8.1. for en nærmere beskrivelse af prøvelsen efter udlændingelovens § 50.

Det følger af udlændingelovens § 50 a, stk. 2, at hvis en udvist udlænding efter reglerne i straffelovens §§ 68-70 uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde er undergivet en strafferetlig retsfølge, der indebærer frihedsberøvelse, indbringer anklagemyndigheden i forbindelse med udskrivning fra hospital spørgsmålet om ophævelse af udvisningen for retten. Taler udlændingens helbredsmæssige tilstand afgørende imod, at udsendelse finder sted, ophæver retten udvisningen. Retten beskikker en forsvarer for udlændingen. Rettens afgørelse træffes ved kendelse, der kan påkæres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 85. Retten kan bestemme, at udlændingen skal varetægtsfængsles, når der er bestemte grunde til at anse dette for nødvendigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse.

Bestemmelsen regulerer tilrettelæggelsen af den obligatoriske prøvelse ved udlændinge, der er dømt eller i forbindelse med en foranstaltningsændring fortsat er undergivet en strafferetlig retsfølge, der indebærer frihedsberøvelse. I disse tilfælde kræver udskrivning fra hospital eller forvaring ikke rettens forudgående godkendelse, og retten vil derfor på anklagemyndighedens foranledning tage stilling til ophævelse af udvisningen, jf. Folketingstidende 1997-1998, 2. samling, tillæg A, side 1586.
...

2.6.2. Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at der på baggrund af Menneskerettighedsdomstolens dom i sagen Savran mod Danmark bør foretages ændringer i reglerne om den obligatoriske prøvelse af en udvisningafgørelse efter udlændingelovens § 50 a.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vurderer således i lyset af Menneskerettighedsdomstolens dom i sagen Savran mod Danmark, at de gældende regler om obligatorisk prøvelse af en udvisning, der finder sted i forbindelse med ændring af en foranstaltningsdom, bør præciseres. Menneskerettighedsdomstolen anfører således, at det ved en prøvelse efter udlændingelovens § 50 a ikke er tilstrækkeligt, at de nationale domstole foretager en vurdering af udlændingens helbredsmæssige tilstand, idet der også vil skulle foretages en fuld prøvelse af, om opretholdelsen af en udvisning vil være i strid med

EMRK artikel 8 og i den forbindelse inddrage alle relevante kriterier, som Menneskerettighedsdomstolen lægger vægt på i sin praksis efter EMRK artikel 8, herunder bl.a. Maslov-kriterierne.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vurderer på den baggrund, at de danske regler bør bringes i overensstemmelse hermed, således at det fremover tydeligt vil fremgå af lovgivningen, at domstolene også skal foretage en vurdering af, om udvisningen skal ophæves grundet væsentlige ændringer i udlændingens samlede forhold, jf. udlændingelovens § 26.

Det foreslås således at ændre udlændingelovens § 50 a, med henblik på at tydeliggøre, at domstolene i forbindelse med den obligatoriske prøvelse af en udvisning, som finder sted samtidig med en afgørelse efter straffelovens § 72 om ændring af en foranstaltningsdom, ikke alene skal lægge vægt på udlændingens helbredsmæssige tilstand, idet der også skal lægges vægt på, om der er indtrådt væsentlige ændringer i udlændingens samlede forhold.

Domstolene vil som hidtil skulle foretage en vurdering af, hvorvidt udsendelsen af en udlænding med psykisk sygdom er i strid med bl.a. EMRK artikel 3, jf. udlændingelovens § 50 a. Taler udlændingens helbredsmæssige tilstand afgørende imod, at udsendelse finder sted, vil udvisningen skulle ophæves.

På baggrund af Menneskerettighedsdomstolens afgørelse i sagen Savran mod Danmark foreslås det, at udlændingelovens § 50 a ændres således, at det i bestemmelsen tydeliggøres, at domstolene i forbindelse med en prøvelse efter udlændingelovens § 50 a også skal foretage en vurdering af, hvorvidt der er indtrådt væsentlige ændringer i udlændingens forhold, og om disse forhold bør føre til, at der skal ske ophævelse af udvisningen, jf. § 26.

Efter gældende regler indebærer det, at vurderingen skal ske efter de i udlændingelovens § 26, stk. 1, opregnede hensyn, hvis udlændingen er udvist efter udlændingelovens § 25 c (religiøse forkyndere). Er udlændingen derimod udvist efter udlændingelovens §§ 22-24, skal vurderingen foretages i medfør af udlændingelovens § 26, stk. 2, og udvisningen vil således skulle ophæves, hvis opretholdelse af udvisningsafgørelsen med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. dog udlændingelovens § 26 b.

Domstolene vil i denne vurdering bl.a. skulle inddrage den begåede kriminalitets art og grovhed, den forløbne tid efter den begåede kriminalitet, om der er risiko for, at udlændingen vil begå ny kriminalitet, udlændingens helbredsmæssige forhold, herunder om der er sket bedring i udlændingens forhold, tiden siden den begåede kriminalitet, udlændingens familiemæssige situation, tilknytningen til Danmark og det land udlændingen udvises til, indrejseforbuddets længde m.v., jf. Savran mod Danmark, præmis 192-199. Det bemærkes dog, at der i forbindelse med den samlede proportionalitetsafvejning alene kan lægges begrænset vægt på karakteren og grovheden af kriminaliteten, hvis udlændingen led af psykisk sygdom på tidspunktet for den begåede kriminalitet, og derfor var uegnet til straf i medfør af straffelovens § 16, jf. Savran mod Danmark, præmis 194.”

Af lovforslagets specielle bemærkninger til ændringen af § 50 a, stk. 1, fremgår bl.a. (Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 189, s. 55 f.):

> ”Til nr. 18
>
> Det fremgår af udlændingelovens § 50 a, stk. 1, at hvis en udvisning, er sket ved dom, hvorved en udlænding efter reglerne i straffelovens §§ 68-70 er dømt til forvaring eller anbringelse, træffer retten i forbindelse med en afgørelse efter straffelovens § 72 om ændring af foranstaltningen, der indebærer udskrivning fra hospital eller forvaring, samtidig bestemmelse om ophævelse af udvisningen, hvis udlændingens helbredsmæssige tilstand afgørende taler imod, at udsendelse finder sted.
>
> Det foreslås, at der i udlændingelovens § 50 a, stk. 1, som 2. pkt. indsættes en henvisning til, at retten i forbindelse med prøvelsen efter 1. pkt., tager stilling til, om der er indtrådt væsentlige ændringer i udlændingens forhold, jf. § 26, og om ændringerne er så væsentlige, at udvisningen skal ophæves eller varigheden af det meddelte indrejseforbud skal forkortes.
>
> Baggrunden for forslaget er, at Menneskerettighedsdomstolen i sagen Savran mod Danmark har statueret krænkelse af EMRK artikel 8, idet de nationale domstole ikke havde foretaget en tilstrækkelig prøvelse med inddragelse af alle relevante forhold i forbindelse med prøvelsen efter udlændingelovens § 50 a, stk. 1. Det bør på den baggrund fremgå tydeligt af bestemmelsen, at domstolene skal foretage en vurdering af, hvorvidt udvisningen skal ophæves på grund af væsentlige ændringer i udlændingens forhold, jf. udlændingelovens § 26.
>
> Formålet med forslaget er at sikre, at det af lovgivningen tydeligt fremgår, at domstolene i forbindelse med en prøvelse efter udlændingelovens § 50 a, stk. 1, foretager en vurdering af alle relevante forhold.
>
> Forslaget skal desuden ses i lyset af forslaget om at indsætte et stk. 10 i udlændingelovens § 32, hvor det foreslås at indføre en adgang til at forkorte varigheden af et meddelt indrejseforbud, hvis varigheden af det meddelte indrejseforbud er af afgørende betydning for, om en udvisning vil kunne opretholdes.
>
> Forslaget indebærer, at domstolene i forbindelse med en prøvelse efter udlændingelovens § 50 a, stk. 1, som hidtil vil skulle foretage en vurdering af, hvorvidt udlændingens helbredsmæssige forhold afgørende taler imod, at udsendelse finder sted. Vil udsendelsen være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK artikel 3, på grund af udlændingens helbredsmæssige forhold, vil retten som hidtil skulle ophæve udvisningen. Det tilsigtes ingen ændringer i den vurdering, som retten allerede foretager i medfør af EMRK artikel 3.
>
> Forslaget indebærer derudover, at domstolene i forbindelse med en prøvelse efter udlændingelovens § 50 a ligeledes vil skulle foretage en vurdering af, om udvisningen skal ophæves på grund af væsentlige ændringer i udlændingens forhold, jf. udlændingelovens § 26. Dette indebærer, at vurderingen vil skulle ske efter de i udlændingelovens § 26, stk. 1, opregnede hensyn, hvis udlændingen er udvist efter udlændingelovens § 25 c.

Er udlændingen derimod udvist efter udlændingelovens §§ 22-24, skal vurderingen foretages i medfør af udlændingelovens § 26, stk. 2, og udvisningen vil således skulle ophæves, hvis opretholdelse af udvisningsafgørelsen med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. dog § 26 b.

Domstolene vil i den forbindelse bl.a. skulle inddrage kriminalitetens art og grovhed, varigheden af udlændingens ophold i Danmark, ændringer i udlændingens personlige og helbredsmæssige forhold, udlændingens tilknytning til Danmark og modtagerlandet m.v. Det bemærkes dog, at der i forbindelse med den samlede proportionalitetsafvejning alene kan lægges begrænset vægt på karakteren og grovheden af kriminaliteten, hvis udlændingen led af psykisk sygdom på tidspunktet for den begåede kriminalitet, og derfor var uegnet til straf i medfør af straffelovens § 16, jf. Savran mod Danmark, præmis 194.

Domstolene vil endvidere skulle lægge vægt på, om der er sket en forbedring i perioden fra den begåede kriminalitet og frem til tidspunktet, hvor udvisningen prøves på ny. Det vil således bl.a. skulle indgå, om udlændingen har ændret adfærd i den efterfølgende periode, og om udlændingen har haft gavnlige effekter af den idømte behandlingsdom, herunder risikoen for at begå ny kriminalitet. jf. Savran mod Danmark, præmis 197.

Forslaget indebærer endvidere, at domstolene i forbindelse med en prøvelse efter udlændingelovens § 50 a, stk. 1, vil skulle tage stilling til, om varigheden af et meddelt indrejseforbud kan forkortes i de tilfælde, hvor en udvisning som udgangspunkt skal ophæves på grund af ændringer i udlændingens forhold. Forslaget indebærer således, at domstolene i forbindelse med prøvelsen vil kunne forkorte varigheden af det meddelte indrejseforbud jf. den foreslåede stk. 10 i udlændingelovens § 32. Hvis udvisningen vil kunne opretholdes ved i stedet at forkorte varigheden af det indrejseforbud, som blev meddelt i forbindelse med udvisningen, vil retten skulle forkorte indrejseforbuddet og opretholde udvisningen."

Anbringender

T har anført navnlig, at opretholdelse af udvisningen med sikkerhed vil være i strid med artikel 3 og 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, jf. herved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 7. december 2021 i sag 57467/15 (Savran mod Danmark).

Han har i mere end 25 år lidt af svær psykisk sygdom (paranoid skizofreni). Han har været indlagt talrige gange i forskellige psykiatriske afdelinger, og han er døgnet rundt omgivet af personale, som flere gange hver dag doserer og sørger for, at han tager medicin.

Udvisning til Iran vil med overvejende sandsynlighed som følge af hans manglende sygdomsindsigt medføre, at han stopper med at tage medicin, hvilket vil udsætte ham for intens psy-

kisk lidelse. Uanset om de præparater, som han behandles med, er tilgængelige i Iran, vil han af økonomiske grunde være ude af stand til at betale for nogen form for behandling i Iran.

Han har boet i Danmark i 35 år og har en meget stærk tilknytning til Danmark. Hans forældre bor i Iran. De er begge meget gamle, og hans kontakt til dem er uregelmæssig. I proportionalitetsvurderingen skal karakteren og grovheden af kriminaliteten alene tillægges begrænset vægt, da han også på gerningstidspunkterne led af psykisk sygdom og derfor var uegnet til straf, jf. straffelovens § 16.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at T ikke vil blive udsat for reel risiko for alvorlig, hurtig og uoprettelig forværring af sin helbredstilstand, hvis han udsendes til Iran. Psykisk sygdom kan ikke i sig selv begrunde, at artikel 3 finder anvendelse, jf. Menneskerettighedsdomstolens dom af 7. december 2021 i sag 57467/15 (Savran mod Danmark).

T har en begrænset, men dog en vis sygdomsforståelse. Han har tidligere afbrudt den medicinske behandling, hvilket har forværret hans psykiske tilstand betydeligt, særligt på grund af øget tilbøjelighed til udadreagerende og voldelig adfærd, men der har under den aktuelle indlæggelse kun været få tilfælde af verbal aggression. Han har haft ledsagede og uledsagede udgange, som han har kunnet overholde på nær en enkelt udgang i 2021, hvor han indtog alkohol. Der er ikke oplysninger om suicidal adfærd eller lignende.

T administrerer ikke selv sin medicin, men tager den uden problemer. De præparater, som han behandles med, er tilgængelige i Iran, og flere af dem er delvist dækket af den offentlige sygesikring. Selv om han er tilkendt førtidspension, er han ikke helt uden arbejdsevne, og han vil derfor kunne finansiere udgifterne til behandling ved at tage arbejde i Iran.

På den baggrund vil opretholdelse af udvisningen ikke være i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 3.

Der er ikke indtrådt så væsentlige ændringer i Ts forhold, at udvisningen skal ophæves, eller varigheden af det meddelte indrejseforbud forkortes, jf. udlændingelovens § 50 a, stk. 1, jf. § 26, jf. Menneskerettighedskonventionens artikel 8. Han er dømt for alvorlig personfarlig kriminalitet og også dømt for personfarlig kriminalitet, før han blev erklæret uegnet til straf.

Hans kriminelle historik kan derfor ikke ses udelukkende som et udslag af hans psykiske tilstand.

Han kom som 16-årig til Danmark i 1989, og han har således haft sine formative år i Iran. Han har alene haft lovligt ophold i Danmark i 12 år. Han har bevaret en væsentlig tilknytning til Iran via sine forældre, som han taler persisk med, og vil derfor ikke være uden forudsætninger for at etablere en tilværelse og begå sig dér. Han er ikke gift eller samlevende og har ikke børn, hvorfor hans tilknytning til Danmark er begrænset, ligesom hans tilknytning til arbejdsmarkedet er det.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling
T blev ved Retten i Glostrups dom af 17. maj 2016 fundet skyldig i vold efter straffelovens § 244, fareforvoldelse efter straffelovens § 252, stk. 1, samt vold og trusler om vold efter straffelovens § 119, stk. 1. Han blev frifundet for straf som følge af utilregnelighed på grund af sindssygdom, jf. straffelovens § 16, stk. 1, og efter lovens § 68 dømt til anbringelse i psykiatrisk afdeling uden længstetid for foranstaltningen. Han blev endvidere udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandig. Østre Landsret stadfæstede ved dom af 3. oktober 2016 foranstaltningen og bestemmelsen om udvisning, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2, jf. § 22, nr. 6.

Ved Retten i Glostrups kendelse af 15. februar 2024 blev den idømte foranstaltning efter samstemmende påstande fra T og anklagemyndigheden ændret til dom til behandling på psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen i forbindelse med afdelingen under udskrivning, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om genindlæggelse, jf. straffelovens § 72.

Ved kendelsen ophævede byretten samtidig bestemmelsen om udvisning, jf. udlændingelovens § 50 a, stk. 1. Landsretten ændrede byrettens kendelse, således at bestemmelsen om udvisning blev opretholdt.

Sagen angår, om der er grundlag for at ophæve udvisningen efter udlændingelovens § 50 a, stk. 1.

Ophævelse af udvisningen

Det følger af udlændingelovens § 50 a, stk. 1, at retten i forbindelse med en afgørelse efter straffelovens § 72 om foranstaltningsændring bl.a. tager stilling til, om der er indtrådt væsentlige ændringer i udlændingens forhold, jf. § 26, og om ændringerne er så væsentlige, at udvisningen skal ophæves.

Er udlændingen som i denne sag udvist efter udlændingelovens §§ 22-24, skal vurderingen af spørgsmålet om udvisningens ophævelse ifølge forarbejderne til § 50 a foretages efter udlændingelovens § 26, stk. 2. Det betyder, at udvisningen alene skal ophæves, hvis opretholdelse heraf med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det følger af Menneskerettighedsdomstolens dom af 7. december 2021 i sag 57467/15 (Savran mod Danmark), at det skal vurderes, om der efter udvisningsdommen er indtruffet omstændigheder, herunder vedrørende den pågældendes adfærd og helbredstilstand, som kan begrunde en anden vurdering af forholdet til konventionens artikel 8. Det fremgår, at behandlingsmæssige aspekter kun er én blandt flere faktorer, der skal tages hensyn til, og at den samlede vurdering af, om en udvisning kan opretholdes, også skal foretages i lyset af de kriterier, der er fastlagt i Menneskerettighedsdomstolens dom af 23. juni 2008 i sag 1638/03 (Maslov mod Østrig). Det fremgår også, at det forhold, at den pågældende er straffri som følge af utilregnelighed, "may have the effect of limiting the weight that can be attached to the first Maslov criterion ['the nature and seriousness of the offence comitted by the applicant'] in the overall balancing of interests required under Article 8 § 2 of the Convention". Det skal således tages i betragtning ved vurderingen af karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet, at den blev begået på et tidspunkt, hvor den pågældende var sindssyg. Tilsvarende fremgår af Menneskerettighedsdomstolens dom af 30. maj 2023 i sag 8757/20 (Azzaqui mod Holland).

Som anført i bl.a. Højesterets kendelse af 11. oktober 2022 (UfR 2023.207) skal der under en prøvelse efter udlændingelovens § 50 a foretages en ny og selvstændig proportionalitetsvurde-

ring efter artikel 8 på grundlag af de faktiske omstændigheder, som de foreligger på tidspunktet for efterprøvelsen.

Om proportionalitetsvurderingen i den foreliggende sag bemærker Højesteret:

T blev som nævnt i 2016 fundet skyldig i vold efter straffelovens § 244 og fareforvoldelse efter straffelovens § 252, stk. 1. Han havde i juli 2015 slået og sparket en person på en togperron og skubbet ham ned på togskinnerne, så den pågældende slog hovedet og mistede bevidstheden. Han blev endvidere fundet skyldig i flere tilfælde af vold og trusler om vold efter straffelovens § 119, stk. 1, begået i perioden fra december 2014 til november 2015 mod bl.a. en politiassistent på gaden, en pædagog på Mændenes Hjem samt en sygeplejerske og en social- og sundhedsassistent på Psykiatrisk Center Glostrup. Han blev som nævnt frifundet for straf som følge af utilregnelighed på grund af sindssygdom og idømt en anbringelsesdom.

T var allerede i 1997 blevet diagnosticeret med paranoid skizofreni. Han blev i 2000, 2002 og 2007 fundet skyldig i bl.a. blufærdighedskrænkelse, tyveri, vold og brandstiftelse, men frifundet for straf som følge af utilregnelighed på grund af sindssygdom og idømt behandlingsdomme.

Ifølge udtalelse fra Psykiatrisk Center Sct. Hans fra januar 2025 har han siden indlæggelsen i 2017 ikke begået kriminalitet, herunder vold. Der har over for kvindeligt personale været tilfælde af seksualiserende adfærd, som ifølge udtalelsen formodes at kunne tilskrives hans mentale og sociale umodenhed. Han har i en længere periode været velmedicineret og i stabil tilstand. Han samarbejder om behandlingen, men har på grund af nedsatte kognitive evner brug for hjælp til at administrere sin medicin og vil resten af sit liv have behov for medicinsk behandling. Det fremgår af udtalelsen, at hvis han ophører med den medicinske behandling eller behandles med for lav dosis, er risikoen for tilbagefald til ny kriminalitet "moderat-høj", og ved samtidigt misbrug af hash eller alkohol vil risikoen for vold hurtigt kunne øges betydeligt til "høj".

Som nævnt har T boet i Danmark, siden han var 16 år. Han er på førtidspension. Han er ikke gift eller samlevende og har ingen børn. Han er iransk statsborger og taler persisk. Hans forældre bor i Iran, og han har været i landet en enkelt gang, efter at han i 1989 kom til Danmark.

Efter en samlet afvejning af de nu foreliggende omstændigheder finder Højesteret, at opretholdelse af udvisning af T vil være uproportional og dermed i strid med artikel 8.

Højesteret har herved navnlig lagt vægt på, at T ved den begåede kriminalitet, der i 2016 førte til udvisningen, blev fundet straffri som følge af utilregnelighed på grund af sindssygdom. Forholdene var ikke planlagt, men udtryk for spontane reaktioner i en periode, hvor han var plaget af symptomer som følge af sin psykiske lidelse. Han er nu velmedicineret og i stabil tilstand. Han har siden 2015 ikke begået ny kriminalitet og vurderes i lav risiko for vold under forudsætning af fortsat medicinsk behandling. Han har en stærk tilknytning til Danmark, og som følge af sine helbredsmæssige forhold vil han have særdeles begrænsede forudsætninger for at etablere sig i Iran.

Der er efter det anførte ikke anledning til at tage stilling til, om opretholdelse af udvisning af T eventuelt tillige vil være i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 3.

Konklusion
Højesteret stadfæster byrettens kendelse, således at bestemmelsen om, at T udvises for bestandig, ophæves.

Thi bestemmes:

Byrettens kendelse stadfæstes, således at bestemmelsen om, at T udvises for bestandig, ophæves.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for byret, landsret og Højesteret.